

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Aknīstes Pakalpojumi

Saltupes iela 9, Aknīste, Jēkabpils novads, LV - 5208, reģistrācijas Nr.45403000709,
tālrunis 29479886, e - pasts: aknistespakalpojumi@inbox.lv

Risku pārvaldības un iekšējās kontroles politika

Izdota saskaņā ar
Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma
66.panta trešo daļu, 107.panta otrās daļas 12.punktu

I. Vispārīgie noteikumi un terminu skaidrojums

1. Risku pārvaldības un iekšējās kontroles politikas (turpmāk-Politika) mērķis ir noteikt vispārējās un vienotas prasības un principus risku vadībai un atbildības sadalījumu par risku vadību Sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Aknīstes Pakalpojumi (turpmāk – Sabiedrība) atbilstoši tiesību aktiem un labas korporatīvās pārvaldības praksei.
2. Politikas uzdevums ir noteikt iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības un tās izveidošanas, uzraudzības un uzlabošanas kārtību Sabiedrībā.
3. Iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības
 - 3.1. efektīva, lietderīga un ekonomiska Sabiedrības darbība atbilstoši tās kompetencei, izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem;
 - 3.2. Sabiedrības darbība sabiedrības interesēs, nodrošinot labu pārvaldību;
 - 3.3. iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana;
 - 3.4. aizsargā Sabiedrības nodarbinātos;
 - 3.5. mantas un finanšu līdzekļu izšķērdēšanas, neefektīvas un nelietderīgas izmantošanas novēršana;
 - 3.6. pieļauto kļūdu savlaicīga identificēšana un novēršana un nepieciešamo uzlabojumu veikšana;
 - 3.7. savlaicīgas ticamas finanšu vai vadības informācijas iegūšana un aizsardzība pret informācijas neatļautu izpaušanu.
4. Lai nodrošinātu Iekšējās kontroles pamatprasību izpildi, iekšējās kontroles sistēmas izveidošana, uzraudzība un uzlabošana tiek īstenota, paredzot nepieciešamo risku vadības, uzraudzības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopumu.
5. Politika ir saistoša visiem Sabiedrībā nodarbinātajiem (amatpersonām, darbiniekiem un citiem nodarbinātajiem), saskaņā ar to darbojas ikviens Sabiedrības risku vadības procesā iesaistītais nodarbinātais.
6. Detalizētu risku vadības procesa norisi, pienākumus un atbildības sadalījumu nosaka Sabiedrības iekšējie tiesību akti.

7. Terminu skaidrojumi

Risks - jebkādu situāciju un apstākļu iestāšanās, kuri var negatīvi ietekmēt Sabiedrības darbību kopumā, Sabiedrības mērķu sasniegšanu vai pakalpojumu sniegšanu un efektīvi īstenot stratēģiju.

Risku vadība – nepārtraukts process, Sabiedrības pasākumu kopums, kas ietver sevī tādu darbību veikšanu kā risku identificēšana, risku vērtēšana, risku vadības paņēmieni izvēle, ieviešana un uzraudzība, kurus atbilstoši izpildot, tiek nodrošināta ne tikai riskantāko procesu un darbību savlaicīga noteikšana, bet arī iespēja Sabiedrībai nelabvēlīgo faktoru un arī risku samazināšana līdz pieļaujamajam līmenim, tādējādi veicinot Sabiedrības izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Risku vadības sistēma - pasākumu kopums ar kuriem nosaka, analizē un kontrolē riskus.

Riska cēloņi – notikumi, apstākļi vai darbības, kuras palielina riska varbūtību un ietekmi.

Risku identificēšana - darbības, kuru rezultātā tiek noteikti riski, kas var kavēt vai apdraudēt Sabiedrības mērķu sasniegšanu.

Risku novērtēšana - identificēto risku iestāšanās varbūtības un ietekmes uz Sabiedrības mērķu sasniegšanu noteikšana.

Riska varbūtība – riska ar negatīvām sekām iestāšanās iespējamība, kas tiek izteikta noteiktās skaitliskās vienībās un ko novērtē noteiktā laika periodā.

Riska ietekme - riska novērtējums pēc noteiktas risku ietekmes skalas, kas atspoguļo realizējamās riska ietekmi uz Sabiedrības mērķu sasniegšanu un uzdevumu efektīvu izpildi.

Riska mazināšana – atbilstoša darbības veikšana, lai novērstu risku vai mazinātu tā ietekmi.

Riska vērtība - riska iestāšanās varbūtības un riska ietekmes reizinājums.

Risku reģistrs - dokuments, kurā tiek uzkrāta informācija par identificētajiem riskiem, to novērtējumiem, esošajām un plānotajām kontrolēm un šo kontroļu ieviešanas procesu.

Identificēts risks – risks, kura ietekme, vērtība un varbūtība fiksēta Risku reģistrā.

Īstenojamie risks – viens vai vairāki notikumi ar negatīvām sekām vai būtisku negatīvu seku varbūtību attiecībā uz Sabiedrības funkciju izpildi.

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no Sabiedrībā nodarbinātajiem rīkosies savu vai citas personas personisko vai mantisko interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citām personām nepiederošus labumus un nodarot kaitējumu Sabiedrībai.

Procesa īpašnieks – Sabiedrības nodarbinātais, kura kompetencē un atbildībā ir kāda kompleksa procesa īstenošana, kas nodrošina Sabiedrības funkciju izpildi (piemēram, valde, tiešie vadītāji). Procesā īpašnieks ir atbildīgs par tā kompetencē esošo risku vadīšanu, risku identificēšanu un novērtēšanu vai pārvērtēšanas iniciēšanu.

Riska īpašnieks – Sabiedrības nodarbinātais, kura pienākumu izpildē ietekmē risks vai kura rīcība var radīt vai veicināt risku un kura kompetencē ir riska kontroles pasākuma īstenošana.

Risku klasificēšana - risku iedalīšanas grupās pēc riska prioritātes līmeņa.

Riska kontroles pasākums – riska vadīšanas paņēmieni, darbības, kas ir vērstas uz riska iestāšanās varbūtības un/ vai ietekmes mazināšanu.

II. Iekšējā kontroles sistēma

8. Iekšējās kontroles sistēma sastāv no šādiem savstarpēji saistītiem elementiem:

- 8.1. Sabiedrības darbības plānošana;
- 8.2. kontroles vides izveidošana;
- 8.3. risku identificēšana, analīze un novērtēšana;
- 8.4. kontroles pasākumu īstenošana;

8.5. informācijas un saziņas nodrošināšana;

8.6. uzraudzība.

9. Sabiedrības darbības plānošanai Sabiedrības valde:

9.1. nosaka mērķi un vērtības;

9.2. apstiprina vadības dokumentus;

9.3. nosaka sasniedzamos darbības rezultātus;

9.4. nosaka nodarbinātajiem uzdevumus atbilstoši Sabiedrības vadības dokumentiem.

10. Kontroles vides izveidošanai Sabiedrības valde:

10.1. nosaka Sabiedrības mērķiem un darbībai atbilstošu Sabiedrības struktūru;

10.2. apstiprina nodarbināto amatu aprakstus (amata apraksti regulāri tiek pārskatīti un, ja nepieciešams, aktualizēti);

10.3. Sabiedrības iekšējos normatīvajos aktos nosaka loģisku, viegli pārskatāmu un kontrolējamu rīcības un atbildības deleģēšanu, nodrošinot lēmumu pieņemšanas efektivitāti;

10.4. apstiprina un ievieš Sabiedrības personāla vadības politiku, kas nodrošina atbilstošu personālu Sabiedrības mērķu sasniegšanu;

10.5. apstiprina Sabiedrības Darba kārtības noteikumus;

10.6. apstiprina Sabiedrības ētikas prasības, kas ir saistošas Sabiedrības vadībai un darbiniekiem un nosaka to uzvedību un rīcību lēmumu pieņemšanā.

11. Risku identificēšanai, analīzei un novērtēšanai Sabiedrība:

11.1. izvērtē un identificē funkcijas (uzdevumus), darbības jomas vai procesus, kas pakļauti korupcijas riskam;

11.2. apzina iekšējos un ārējos riskus (avotus), kas var traucēt Sabiedrības mērķu sasniegšanu;

11.3. novērtē riska rašanās varbūtība (risku lielums) un ietekmi uz mērķa sasniegšanu;

11.4. apzina Sabiedrības pieņemamo risku līmeni, tos klasificējot no būtiskiem līdz maznozīmīgiem.

12. Kontroles pasākumu īstenošanai Sabiedrība:

12.1. nosaka un ievieš tiesību deleģēšanas, lēmumu pārbaudes, saskaņošanas un apstiprināšanas procedūras;

12.2. nodrošina materiālo un finanšu resursu aizsardzību;

12.3. nosaka un ievieš pienākumu (atbildības) nošķiršanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanas procedūras;

12.4. izveido sistēmu (kārtību) pārskatu sniegšanai par sasniegtajiem rezultātiem atbilstoši Sabiedrības vadības dokumentiem;

12.5. veic darbinieku darba izpildes novērtēšana;

12.6. nosaka un regulāri pārskata Sabiedrības galvenos procesus un jomas, kurās nepieciešama vienveidīga rīcība vienādos gadījumos, un noteikta iekšējā kārtība to īstenošanā;

12.7. īsteno risku vadības pasākumus, lai samazinātu Sabiedrības būtiskākos riskus un nodrošinātu Sabiedrības mērķa sasniegšanu;

12.8. izstrādā un ievieš procedūras, kas nodrošina, ka grāmatvedības uzskaitē un cita informācija ir patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga;

12.9. veic citus kontroles pasākumus, lai nodrošinātu finanšu un citu resursu efektīvu un lietderīgu izmantošanu, ievērojot labas pārvaldības principus.

13. Informācijas un saziņas nodrošināšanai Sabiedrība:

13.1. nodrošina ka Sabiedrības nodarbinātie ir informēti par Sabiedrības mērķi, vadības dokumentiem, iekšējiem normatīvajiem aktiem un ētikas principiem;

13.2. izveido iekšējās informācijas aprites un saziņas sistēmu, kas nodrošina visu līmeņu vadītājiem un darbiniekiem nepieciešamo informāciju, lai būtu iespējams efektīvi veikt uzdevumus un tiktu sasniegti Sabiedrības mērķi;

13.3. ja nepieciešams, izstrādā procedūras, lai sniegtu informāciju sabiedrībai un nodrošinātu sabiedrības pārstāvju līdzdalību;

13.4. izveido dokumentu aprites un uzglabāšanas sistēmu, lai Sabiedrība nodrošinātu atbilstošu, aktuālu, precīzu un pieejamu informāciju;

13.5. izstrādā informācijas sistēmu drošības politiku, un nodrošina, ka nodarbinātie ar to ir iepazīstināti.

14. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības īstenošana:

14.1. ne retāk ka reizi trijos gados pārskata identificētos korupcijas riskus, korupcijas riskam pakļautos amatus, kā arī pasākumus korupcijas riska novēršanai un izvērtē šo pasākumu efektivitāti un lietderību.

14.2. informācijas sistēmās tiek iestrādāti nepārtrauktās uzraudzības elementi;

14.3. iekšējo un ārējo auditu rezultātu izvērtējumi.

III. Risku vadība

15. Risku vadības procesa elementi

15.1. Risku identificēšana;

15.2. Risku vērtēšana;

15.3. Lēmuma pieņemšana par tālāko rīcību;

15.4. Risku reģistrēšana;

15.5. Risku mazinošu pasākumu noteikšana;

15.6. Risku mazinošu pasākumu ieviešana;

15.7. Risku uzraudzība;

15.8. Risku atkārtota vērtēšana;

15.9. Saziņa un konsultācijas.

16. Risku identificēšana

Risku notikumu identificēšanu Sabiedrība nodrošina, izmantojot aptaujas, vēsturisko notikumu analīzes un citas risku notikumu identificēšanas metodes (vadības viedoklis, pārskatot procesa norisi, analizējot pārbaūžu un iekšējo auditu datus, iepazīstoties ar ārējo auditu un citas kontroles ziņojumiem, caurskatot darbinieku problēmu ziņojumus un ierosinājumus, izvērtējot masu informācijas līdzekļos un interneta resursos pieejamo informāciju, izskatot fizisko un juridisko personu sūdzības), kā arī apzinot iespējamās iekšējās un ārējās riska avotus (*1.pielikums*).

Risku identificēšanas procesā tiek iegūts viedoklis no dažāda līmeņa darbiniekiem.

Sabiedrība ņem vērā citu iestāžu sniegto informāciju par iespējamiem vai identificētajiem riskiem un nepieciešamības gadījumā iekļauj tos Risku reģistros.

Identificējot riskus, tiek noteikts Riska īpašnieks un apzināti identificēto risku notikumu esošās kontroles un to efektivitāti.

Jebkurš Sabiedrības nodarbinātais ziņo tiešajam vadītājam vai valdei par konstatētajiem notikumiem, kas nelabvēlīgi ietekmē vai var ietekmēt Sabiedrības mērķu sasniegšanu. Saņemto informāciju atkarībā no tās satura izvērtē individuāli, sadarbībā ar procesu īpašniekiem, pieņemot lēmumu par tālāko rīcību, tai skaitā par nepieciešamību iekļaut risku notikumu risku reģistros.

17. Risku vērtēšana

Identificētā riska vērtējums tiek noteikts, novērtējot riska iestāšanās varbūtību un ietekmi risku vērtēšanas brīdī, ņemot vērā ārējās un iekšējās vides faktorus, pieredzi, notikumus, kā arī esošās kontroles.

Riska iestāšanās varbūtības līmeni nosaka, izmantojot Riska iestāšanās varbūtības līmeņa skalu (2.pielikums). Riska ietekmes līmeni nosaka, izmantojot Riska ietekmes līmeņa skalu (3.pielikums). Pēc Riska iestāšanās varbūtības un Riska ietekmes novērtējuma, tiek noteikta Riska vērtība katram identificētajam riskam atbilstoši noteiktajai formulai (4.pielikums).

Ņemot vērā Riska vērtību tiek noteikta Risku prioritāte, klasificējot riskus atbilstoši to negatīvai ietekmei uz Sabiedrības darbību kopumā un Sabiedrības mērķu sasniegšanu (5.pielikums). Riska prioritātes noteikšana ir vērsta uz Sabiedrības vadības tālākiem pasākumiem risku īstenošanas varbūtību un iespējamo negatīvo seku ietekmes mazināšanu vai novēršanu.

Risku novērtējumu izmanto, nosakot Sabiedrības darbības efektivitāti, īstermiņā un ilgtermiņā veicamos pasākumus, procesā iesaistīto valdes un darbinieku kompetences līmeni un kontroles procedūras.

Visu iepriekš minēto Risku vadības procesu realizēšanas rezultātā iegūto informāciju Sabiedrība iekļauj Risku reģistros.

18. Risku reģistra veidošana

Risku reģistra mērķis ir vienkāršot un padarīt efektīvāku risku identificēšanas un novērtēšanas procesu, kā arī koncentrēt uzmanību tikai uz tiem procesiem, pakalpojumiem un risku avotiem, kuri visvairāk ietekmē Sabiedrības darbību kopumā un Sabiedrības mērķu sasniegšanu.

19. Procesu definēšana, uzraudzība un klasifikācija

Sabiedrībā ir nodefinēti galvenie procesi un pakalpojumi, kuriem ir nozīme un ietekme uz Sabiedrības funkciju izpildi un izvirzīto mērķu sasniegšanu, tiem ir liela nozīme risku vadības procesā.

Katram procesam, pakalpojumam ir noteikts procesa īpašnieks atbilstoši Sabiedrības iekšējo normatīvo aktu (amata aprakstu, rīkojumu u.c.) prasībās noteiktajam atbildību sadalījumam.

Risku vadības procesa uzraudzības mērķis ir nodrošināt risku vadības procesa nepārtrauktību.

Risku vadības procesa īstenošanas un uzraudzības pasākumi ir Sabiedrības iespējamo risku, kā arī problēmsituāciju izvērtēšana, kā arī tiek noteikta plānotā rīcība šo situāciju risinājumiem un sniegta atgriezeniskā saite par paveikto. Šī informācija tiek iekļauta Risku reģistrā.

Sabiedrība ne retāk kā reizi gadā pārskata procesu sarakstu, Risku reģistrus.

Lai nodrošinātu vienotu Politikas prasību izpildi, nodarbināto labāku izpratnes līmeni, Sabiedrības valde kopā ar Risku īpašniekiem izstrādā ar risku pārvaldības politiku saistītus Sabiedrības iekšējos tiesību aktus.

20. Kapitāla daļu turētājs

20.1. apstiprina Sabiedrības Politiku;

20.3. izvērtē Sabiedrības valdes ziņojumus par riskiem un Risku vadības sistēmas darbības efektivitāti.

21. Valde vai tās pilnvarotā persona

- 21.1. nodrošina risku vadību Sabiedrībā un izveido Risku vadības sistēmu, un nodrošina tās uzturēšanu;
- 21.2. apstiprina iekšējos tiesību aktus, kas regulē Risku vadību Sabiedrībā;
- 21.3. nodrošina Risku vadības politikas projekta un grozījumu izstrādi un virza to apstiprināšanai kapitāla daļu turētājam;
- 21.4. sniedz kapitāla daļu turētājam priekšlikumus Risku vadības sistēmas trūkumu novēršanai;
- 21.5. apstiprina Risku vadības ziņojumu un sniedz ziņojumu kapitāla daļu turētājam par Risku vadību un Risku vadības sistēmas darbības efektivitāti;
- 21.6. apstiprina Risku vadības plānu un nosaka īstenojamos Risku mazinošos pasākumus un to termiņus, kā arī par to īstenošanu atbildīgo nodarbināto;
- 21.7. identificē un apstiprina riskus, veic risku analīzi un novērtēšanu, risku uzraudzību, reģistrē riskus Risku reģistrā elektroniskā formā;
- 21.8. nodrošina, ka ne retāk kā reizi gadā tiek identificēti aktuālie riski;
- 21.9. uzrauga Risku vadības pasākumu īstenošanu;
- 21.10. apstiprina Riska īpašnieku sarakstu;
- 21.11. lemj par reaģēšanas veidu uz risku iestāšanos.

22. Riska īpašnieks

- 22.1. Savas kompetences un izveidoto procesu ietvaros identificē, formulē, apraksta un grupē Riskus pēc noteiktām pazīmēm, un sniedz informāciju Sabiedrības valdei vai tās pilnvarotajai personai un/vai tiešajam vadītājam par riskiem un notikušajiem incidentiem;
- 22.2. īsteno Sabiedrības noteiktos risku mazinošos pasākumus;
- 22.3. veic risku vērtēšanu kopā ar Sabiedrības valdi vai tās pilnvaroto personu;
- 22.4. sagatavo priekšlikumus risku mazināšanai.

23. Sabiedrības tiešie vadītāji

- 23.1. apzina, koordinē un uzrauga Risku vadības aktivitātes atbildībā esošajās funkcijās;
- 23.2. savas kompetences ietvaros atbild par risku identificēšanu un analīzi, informācijas sniegšanu Sabiedrības valdei par riskiem, par riska iespējamību un notikušajiem incidentiem;
- 23.3. uzrauga risku papildu pasākumu īstenošanu atbildībā esošajās funkcijās;
- 23.4. nodrošina risku kontroļu īstenošanu un papildu risku mazinošo pasākumu apzināšanu, izvērtēšanu un ieviešanu.

24. Katrs darbinieks

- 24.1. Savas kompetences un izveidoto procesu ietvaros identificē, formulē, apraksta un grupē riskus pēc noteiktām pazīmēm, un sniedz informāciju Sabiedrības valdei vai tās pilnvarotajai personai par riskiem un notikušajiem incidentiem;
- 24.2. nekavējoties ziņo tiešajam vadītājam, riska īpašniekam par jauna riska identificēšanu vai riska īstenošanos, par konstatētajiem trūkumiem risku kontrolēs vai risku vadības procesā.

25. Pārējie noteikumi

- 25.1. Politika stājas spēkā pēc tās apstiprināšanas Sabiedrības dalībnieku sapulcē.
- 25.2. Nodarbinātie tiek iepazīstināti ar Politiku, ko apliecina ar savu parakstu.
- 25.3. Politikai pievienoti 6 pielikumi:
 1. pielikums "Risku avoti";
 2. pielikums "Risku iestāšanās varbūtības līmeņa skala";

- 3.pielikums “Risku ietekmes līmeņa novērtēšanas skala”;
- 4.pielikums “Risku vērtība”;
- 5.pielikums “Risku prioritāte”.
6. pielikums “Risku karte”

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELETRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

1. Operacionālie riski - riski, kas saistīti ar neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norisi, cilvēku vai sistēmu darbību vai ārējo apstākļu ietekmi uz pakalpojuma nodrošināšanu:
 - 1.1. Pārvaldības riski (nepareiza vai neefektīva Kapitālsabiedrības organizatoriskā struktūra un procesu sadalījums, atbildības deleģēšana, pilnvaru un pienākumu noteikšana un darba plānošana);
 - 1.2. Tehnoloģisko procesu riski (iespējamie apdraudējumi tehnoloģiskajos un tīklu ekspluatācijas procesos);
 - 1.3. Informācijas sistēmu un resursu drošības riski (informācijas sistēmu, tehnisko un informācijas resursu aizsardzība, informācijas pieejamības, integritātes un konfidencialitātes nodrošināšana, informācijas tehnoloģiju attīstība);
 - 1.4. Personāla riski (darbinieku pietiekamības, motivācijas, kvalifikācijas un snieguma atbilstības nodrošināšana);
 - 1.5. Biznesa procesu vadības riski (procesu efektīva pārvaldība, kontroles pasākumi un to lietderība, procesu atbilstība regulējumam un iekšējām procedūrām);
 - 1.6. Projektu vadības riski (riski, kas var kavēt vai liegt sasniegt noteiktos konkrētā projekta mērķus un/vai radīt neplānotus zaudējumus un/vai citādi negatīvi ietekmēt projekta norisi);
 - 1.7. Darbības nepārtrauktības riski (darbības turpināšanas nodrošināšana dabas apstākļu, terorisma, katastrofu, pandēmiju un citu ārējo apstākļu ietekmes rezultātā, civilās aizsardzības spēju risks);
 - 1.8. Korupcijas un interešu konflikta riski (atbilstība regulējumam, Darbinieku vai Valdes locekļu neētiska rīcība, atrašanās interešu konflikta situācijā, klientu, piegādātāju un sadarbības partneru krāpšanās un cita veida korumpēta rīcība);
 - 1.9. Fizisko personu datu aizsardzības riski (atbilstība regulējumam);
 - 1.10. Darba vides riski (darba drošības prasību ievērošanas risks);
 - 1.11. Reputācijas riski (saistīti ar negatīva sabiedrības viedokļa izveidošanos par Kapitālsabiedrības darbību, attīstību un attīstības ietvaros paredzētajām aktivitātēm).
2. Finanšu riski - riski, kas saistīti ar finanšu plānošanu un pārvaldību, kā arī iespējamām izmaiņām finanšu jomā, kuru dēļ plānotās izmaksas var būtiski atšķirties no reālajām:
 - 2.1. Finanšu apgrozījuma (ieņēmumu) riski (ar pakalpojumu tarifiem saistītie riski, pakalpojumu realizācijas apjomu izmaiņas);
 - 2.2. Izmaksu riski (finanšu korekciju piemērošanas izmaksas par ES fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, soda naudu maksājumi, neplānots izmaksu pieaugums);
 - 2.3. Naudas plūsmas riski (debitoru parādi);
 - 2.4. Kredītriski (likviditātes risks, finansējuma avotu pieejamības risks, procentu likmju risks).
3. Likumdošanas riski - riski, kas saistīti ar Kapitālsabiedrības darbību regulējošo normatīvo aktu iespējamām izmaiņām.

4. Vides riski - riski, kas saistīti ar Sabiedrības ar vides aizsardzību saistīto nefinanšu mērķu sasniegšanu un darbības ietekmi uz vidi:
 - 4.1. Tehnoloģisko procesu riski ar ietekmi uz vidi;
 - 4.2. Vides regulējuma atbilstības riski (vidi un drošību regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošana Kapitālsabiedrības darbībā un tās attīstībā);
 - 4.3. Energoefektivitātes riski (enerģijas un resursu patēriņa samazināšana uzņēmuma darbības procesos);
 - 4.4. Vides jautājumu komunikācijas riski (iesaistīto pušu - darbinieku, jaunākās paaudzes, klientu, Kapitālsabiedrības izpratne par vidi un zināšanas par Kapitālsabiedrības darbību).

Riska iestāšanās varbūtības līmeņa skala

Vērtība	Apraksts	Iespējamība
1	Ļoti zema	Riska iestāšanās ir maz ticama un/ vai nav gadījumu, kad šis risks ir materializējos pēdējos 3 gados. Attiecīgā riska realizācija faktiski būtu īpašs gadījums vai pastāvēt ārkārtas apstākļiem.
2	Zema	Risks var iestāties reti, ir stabila situācija procesu darbībā, riska risināšanai nav nepieciešams izstrādāt īpašas procedūras un/ vai risks var realizēties reizi gadā.
3	Vidēja	Ir iespējama riska iestāšanās, risks var realizēties reizi pusgadā un/ vai bijušas vai pašlaik notiek mazāk būtiskas izmaiņas procesā, vadībā vai resursos.
4	Augsta	Risks var iestāties bieži, risks var realizēties reizi ceturksnī vai biežāk un/ vai bijušas izmaiņas procesā, vadībā vai resursos.
5	Ļoti augsta	Risks var iestāties ļoti bieži, lielākajā daļā gadījumu, risks var realizēties reizi mēnesī vai biežāk un/ vai pēdējā pusgada laikā risks ir realizējies vairākkārt un regulāri un/ vai bijušas būtiskas izmaiņas procesos, vadībā vai resursos.

Risku ietekmes līmeņa noteikšanas skala

Vērtība	Ietekmes līmenis	Apraksts
1	Ļoti zema	Riska ietekme ir nebūtiska, riska iestāšanās gadījumā faktiski netiek ietekmēta Sabiedrības darbība, turpmākie lēmumi un procesa gaita (gan laika, gan izmaksu ziņā). Piemēram, netiek ietekmēta Sabiedrības reputācija, budžets.
2	Zema ietekme	Risks var ietekmēt turpmāko lēmumu pieņemšanu, minimāli ietekmēt procesa gaitu Sabiedrībā (gan laika, gan izmaksu ziņā), neliela ietekme uz Sabiedrības reputāciju, tomēr kopumā tas neietekmē Sabiedrības darbību. Piemēram, īslaicīgi kavēta rēķinu izrakstīšana Sabiedrības klientiem.
3.	Vidēja ietekme	Risks kavē atsevišķa pakalpojuma sniegšanu, cieš Sabiedrības reputācija, budžets, taču tas netraucē pamatpakalpojuma sniegšanu vajadzīgajā apjomā. Piemēram, nepamatota izvairīšanās no papildpakalpojumu sniegšanas, darbinieku konflikts ar Sabiedrības klientiem.
4.	Augsta ietekme	Risks ietekmē pamatpakalpojuma sniegšanu, lēmumu pieņemšanu, procesa gaitu, aizkavējot tā izpildi vai palielinot izmaksas, kā arī var ietekmēt Sabiedrības darbību. Risks būtiski ietekmē Sabiedrības darbību kopumā, atsevišķu vai visu pamatpakalpojumu pārtraukšanu uz vienu vai vairākām dienām. Piemēram, avārija Sabiedrības teritorijā, korupcija.
5.	Ļoti augsta ietekme	Risks apdraud Sabiedrības darbību, būtiski ietekmē ilglaicīgi spēju sasniegt Sabiedrības mērķus. Piemēram, Sabiedrības maksātnespēja.

4.pielikums. **Risku vērtība**

Risku vērtību nosaka, izmantojot šādu formulu $RV=V \times I$, kur:

RV – riska vērtība;

V – varbūtība;

I - ietekme.

Riska vērtība

Riska ietekme		Riska varbūtība				
		Ļoti zema	Zema	Vidēja	Augsta	Ļoti augsta
		1	2	3	4	5
Ļoti augsta	5	5	10	15	20	25
Augsta	4	4	8	12	16	20
Vidēja	3	3	6	9	12	15
Zema	2	2	4	6	8	10
Ļoti zema	1	1	2	3	4	5

5.pielikums
Risku prioritāte

Ņemot vērā Riska vērtību tiek noteikta Risku prioritāte, klasificējot Riskus atbilstoši to negatīvai ietekmei uz Sabiedrības darbību kopumā un Sabiedrības mērķu sasniegšanu.

Nosakot risku mazināšanas pasākumus, tiek noteikti kontroles pasākumu ieviešanas termiņi un atbildīgie par kontroles pasākuma izpildi.

Risku prioritāte

Riska vērtība	Riska prioritāte	Riska vadības pasākumi
1 - 5	Zema	Riskus iekļauj Risku reģistros vēsturiskās informācijas uzkrāšanas nodrošināšanai un uzraudzībai, tiek nodrošināta šo risku pārvērtēšana pēc noteikta laika perioda. Pārsvarā gadījumu, pasākumi Risku mazināšanai vai novēršanai nav nepieciešami, atsevišķos gadījumos risks jākontrolē ar ikdienas procedūru palīdzību.
6 - 10	Vidēja	Nepieciešams noteikt to iestāšanās varbūtības un/vai ietekmes mazinošos kontroles pasākumus tuvākajā laikā.
15 - 25	Augsta	Nepieciešama tūlītēja rīcība risku mazināšanas pasākumu noteikšanai un ieviešanai. Sabiedrības valdei nekavējoties jāizvērtē iespēja pārtraukt Risku izraisīto avotu un jāveic viss iespējamais, lai samazinātu Riska vērtību.

6.pielikums
Risku karte

N.p.k.	Pamatprocess /Pakalpojums (Riska avots)	Procesa īpašnieks	Riska notikums /Risks	Esošā kontrole	Kopējais novērtējums			Riska samazināšanas plāns/aktivitāte	Atbildīgais par riska novēršanu	Riska samazināšanas Izpildes laiks	Rezultatīvais rādītājs	Piezīmes
					Riska ietekme	Riska iespējamība	Prioritāte					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13